

Силабус навчальної дисципліни

«Методологія сучасних лінгвістичних досліджень та основи наукового письма іноземною мовою»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Спеціалізація	035.081 Новогрецька мова та література (переклад включно)
Освітньо-професійна програма	Сучасні лінгвістичні і перекладознавчі студії та міжкультурна комунікація (новогрецька мова і друга іноземна мова)
Статус дисципліни	Нормативна дисципліна
Мова навчання	Українська
Семестр	I
Кількість кредитів ЄКТС	3
Форма підсумкового контролю	іспит
Викладач	Юрчук Олена Олексіївна, кандидат філологічних наук, доцент
Анотація навчальної дисципліни	Освітній компонент «Теорії літератури» полягає у підготовці магістрантів до навчально-методичної та науково-дослідної діяльності в царині літературознавства, у поглибленні знань про основні літературознавчі теорії та підходи до інтерпретації художніх текстів, набуття освітньої та професійної кваліфікації для здійснення професійної діяльності, пов'язаної із аналізом та інтерпретацією художніх текстів. Завданнями курсу є оволодіння основними літературознавчими термінами та поняттями, вміння аналізувати художні тексти з позиції літературознавства; вміння оперувати теоретико-літературним інструментарієм для осмислення художньо-естетичних фактів і явищ; вміння здійснювати літературно-філософські, літературно-історичні, літературнопсихологічні, текстологічні дослідження. ефективно, раціонально і творчо використовувати літературознавчі знання і філологічні уміння для

	вирішення професійних завдань, здатність обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного матеріалу. У курсі розкривається загальна панорама розвитку красної словесності та основні підходи до осмислення й інтерпретації художніх творів, глибоко аналізуються основні літературознавчі школи, етапи розвитку літературознавчої та літературнокритичної думки від часів античності до сучасності. Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовому модулі, що охоплює історичну динаміку формування основних літературознавчих теорій та герменевтичних підходів до осягнення художніх текстів. Важливе місце у курсі посідає набуття професійних навичок аналізу художнього тексту із застосуванням новітніх теорій.
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	3 кредитів ЄКТС; 90 год., у тому числі: лекції – 10 семінарські заняття – не передбачено практичні заняття – 20 год. самотійна робота – 60
Передумови до вивчення або вибору навчальної дисциплін	Для успішного засвоєння нормативної навчальної дисципліни «Теорія літератури» студенти повинні знати основні літературознавчі терміни та поняття, аналізувати художні тексти з позиції літературознавства. Вміти оперувати теоретико-літературним інструментарієм для осмислення художньоестетичних фактів і явищ; здійснювати літературно-філософські, літературно-історичні, літературно-психологічні, текстологічні дослідження. ефективно, раціонально і творчо використовувати літературознавчі знання і філологічні уміння для вирішення професійних завдань, обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного матеріалу. Володіти елементарними навичками літературознавчого аналізу тексту, інтерпретаційними стратегіями читання художніх текстів. Передбачено: успішне опанування попередніх курсів Вступ до літературознавства, Історія зарубіжної літератури, Українська література у світовому контексті.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Викладання нормативної навчальної дисципліни «Теорія літератури» має на меті підготувати магістрантів до навчально-методичної та науково-дослідної діяльності в царині літературознавства, у поглибленні знань про основні літературознавчі теорії та підходи до інтерпретації художніх текстів, набуття освітньої та професійної кваліфікації для здійснення професійної діяльності, пов'язаної із аналізом та інтерпретацією художніх текстів.

Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)

Курс спрямований на розвиток у студентів таких загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- ЗК 8.** Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 9.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 10.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 11.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 12.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 13.** Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Дисципліна зорієнтована на набуття таких фахових компетентностей:

- ФК 1.** Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- ФК 2.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- ФК 3.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії новогрецької мови.
- ФК 6.** Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати новогрецьку мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- ФК 7.** Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.
- ФК 9.** Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною, новогрецькою та другою західноєвропейською мовами.
- ФК 10.** Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- ФК 13.** Здатність використовувати системні знання мови для аналізу та синтезу ідей, застосовувати системні знання сучасних філологічних і перекладознавчих студій в професійній діяльності.
- ФК 14.** Володіння теоретичними основами використання новогрецької мови, включаючи фонетичні, граматичні, лексичні, стилістичні аспекти мови й мовлення.
- ФК 16.** Володіння граматиною, лексикою і фонетикою новогрецької мови на рівні С1 (Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (Πιστοποίηση Επίπεδου Ελληνομάθειας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας (Κ.Ε.Γ.)).
- ФК 19.** Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: лінгвістики, літературознавства, перекладознавства та оперувати базовою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Чому можна навчитися (результати навчання з дисципліни)

1. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного, літературного та перекладознавчого матеріалу. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрямки і школи в лінгвістиці, педагогіці, літературознавстві та перекладознавстві.
2. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
3. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення лінгвістики, педагогіки, літературознавства та перекладознавства. Чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення української та іноземних мов: правильна постановка дихання, розвиток голосу, чітка і зрозуміла дикція, нормативна орфоепія.
4. Ефективно і компетентно брати участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі перекладознавства.
5. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та

- прикладні аспекти в галузі лінгвістики, літературознавства та перекладознавства.
6. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).
 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрямки і школи в лінгвістиці, педагогіці, літературознавстві та перекладознавстві.
 8. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення

Навчальна логістика (тематичний план)

Змістовий модуль 1.
Сучасні розгалуження та парадигми науки про літературу 1.1. Предмет і завдання курсу. Періодизація історії літературознавства. Вчення про літературу в Давній Греції. Значення праць Платона й Арістотеля для розвитку науки про літературу в Європі. 1.2. Літературознавчі концепції XVIII століття. Становлення естетики як вчення про прекрасне. «Поетичне мистецтво» М. Буало як зразок західних нормативних поетик. 1.3. Формування нової наукової парадигми в літературознавстві XIX ст. Міфологічна школа братів Грімм. Становлення біографічного методу: Ш. Сент-Бев. Культурно-історична школа. Вплив філософії позитивізму. Наукова концепція І. Тена. 1.4. Сучасні напрямки літературознавства: постструктуралізм та деконструктивізм. 1.5. 1.6. 1.7. 1.8 Герменевтика (В. Дільтей, Шлейермахер, Г. Гадамер. Поняття «герменевтичного кола». Рецептивна естетика: Г. Р. Яусс, В. Ізер. Поняття «горизонт сподіваного», «естетичний досвід». Наратологія (М. Фрідман, Ж. Женетт, В. Шмід). Соціологічний метод в літературознавстві. Екокритика, біополітичні студії.

Система оцінювання результатів навчання

Семестрове оцінювання навчальних досягнень студентів має таку структуру:

№ з/п	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Аудиторна навчальна робота.	25
2.	Самостійна навчальна робота.	25
3.	Модульна контрольна робота	20

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування практичних занять позначаються «0».

Контроль виконання **аудиторної роботи** здійснюється у вигляді опитування в усній формі, яке проводиться на кожному практичному занятті та включає в себе відповідь на теоретичне питання та виконання практичного завдання з тематики, що вивчалась протягом курсу.

Завдання **самостійної роботи** виконуються в письмовій формі. Однією з форм самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань з перекладу текстів.

Критерії оцінювання аудиторної та самостійної навчальної роботи студента

«Відмінно»: Зміст відповіді: демонстрація повного розуміння та чітке визначення лінгвістичних термінів, компетентне визначення теоретичних засад та різних підходів до мовних явищ; вміння пояснити смислові, структурні, загальні та відмінні особливості мовних одиниць усіх рівнів та навести доречні приклади. Форма відповіді: коректна лексико-граматична та інформаційна

презентація тексту, вільне володіння лінгвістичною термінологією, зв'язність та логічне послідовне викладення матеріалу з дотриманням семантичних та формальних зв'язків між реченнями. Виконання практичного завдання: виконане студентом завдання відповідає вимогам комунікативно орієнтованого навчання і поетапного формування навичок та вмінь.

«Добре»: Відповідь повна, зрозуміло викладена, однак містить неповну ілюстрацію понять, невдалі приклади, зайву інформацію. Допускається 3-4 граматичних або лексичних помилок. Виконання практичного завдання: виконане студентом завдання відповідає вимогам комунікативно орієнтованого навчання і поетапного формування навичок та вмінь.

«Задовільно»: Відповідь є правильною по суті, однак неповною (через відсутність пояснень, прикладів). Допускається 6-8 мовних помилок. Виконання практичного завдання: виконане студентом завдання частково не відповідає вимогам комунікативно орієнтованого навчання і поетапного формування навичок та вмінь.

«Незадовільно»: Відповідь не відображає суті питання, не містить основних термінів та їх визначень, не проілюстрована доречними прикладами, або витлумачена у спотвореній формі. У відповіді студента присутні більше ніж 9 мовних помилок. Виконання практичного завдання: виконане студентом завдання не відповідає вимогам комунікативно орієнтованого навчання і поетапного формування навичок та вмінь.

Підсумковий модульний контроль проводиться у вигляді написання модульної контрольної роботи, що спрямований на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння знань, навичок та вмінь, визначених у програмі навчальної дисципліни.

Модульна контрольна робота оцінюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР, який максимально може становити 20 балів за системою ECTS. Неявка на МКР – 0 балів. **Семестровий рейтинговий бал** є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР.

Підсумковий семестровий контроль навчальних досягнень студентів з дисципліни «Теорія літератури» здійснюється у формі іспиту (I семестр).

Іспит відбувається в усній формі і проводиться за білетами, кожен з яких містить 3 питання. Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних складових іспиту. За іспит виставляється оцінка, яка дорівнює середньому арифметичному балу за всі три завдання, округленому до цілого числа і трансформується в екзаменаційний рейтинговий бал у такий спосіб:

«відмінно» 30 балів

«добре» 23 бали

«задовільно» 18 балів

«незадовільно» 0 балів

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового балу (сума рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР) та екзаменаційного балу).

90 – 100 балів	A
82 – 89 балів	B
74 – 81 бал	C
64 – 73 бали	D
60 – 63 бали	E
59 балів і нижче	FX.

Політика курсу

Студент вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти за другим (магістерським) рівнем зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та

	підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Якщо студенти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедуру та форми терміни відпрацювання пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра теорії та історії світової літератури і доводить до відома студентів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання. Під час роботи над письмовими самостійними роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; ● несамотійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі; ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.
Рекомендована література	Основна: 1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. 2-е вид. – Львів: Літопис, 2001. – 832 с. 2. Баррі, Пітер. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко. – К.: Смолоскип, 2008. – 360 с. 3. Вступ до літературознавства. Хрестоматія / Упоряд. Н.І. Бернадська. – К.: Либідь, 1995. – 256 с. 4. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник. – 2-е вид. – К.: ВПЦ «Київ. ун-т», 2003. – 448 с. 5. Теорія літератури / С. Павличко; [упорядн. В. Агеєва, Б. Кравченко; передм. М. Зубрицької]. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. – 679 с. Додаткова: 1 Адорно Теодор. Теорія естетики / Пер. з нім. П. Тарашук. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2002. – 518 с. 2 Античні поетики. Арістотель. Поетика. Псевдо-Лонгін. Про високе. Горацій. Про поетичне мистецтво / Упоряд. М. Борецький, В. Зварич. – К.: Грамота, 2007. – 168 с. 3 Беньямін В. Вибране / Пер. з нім. Ю. Рибачук, Н. Лозинська – Львів: Літопис, 2002. – 214 с. 4 Білецький Л.Т. Основи української літературно-наукової критики / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М.М. Ільницький. – К.: Либідь, 1998. – 408 с. 5 Бланшо Моріс. Простір літератури: Есе / Пер. з фр. Леоніда Кононовича. – Львів: Кальварія, 2007. – 272 с. 6 Блум Гарольд. Західний канон: книги на тлі епох / Пер. з англ. під загальною редакцією Р. Семківа. – К.: Факт, 2007. – 720 с. 7 Бодріяр Жан. Симулякри і симуляції К., 2004. 8 Бондарева О.Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання: Монографія. – К.: «Четверта хвиля», 2006. – 512 с. 9 Віхи в історії античної естетики: Збірник / Пер. з давньогрец. та латин.; Упоряд., ст. та приміт. Й.У. Кобова. – К.: Мистецтво, 1988. – 288 с.

- 10 Вступ до літературознавства: Навчально-методичний посібник / уклад. О.О.Юрчук. Луцьк: ПВД «твердиня», 2009. – 128 с.
- 11 Габермас Юрген. Філософський дискурс Модерну. – К., 2001.
- 12 Гадамер Ганс-Георг. Герменевтика і поетика. – К., 2001.
- 13 Гейзінга Йоган. Homo ludens. – К., 1994.
- 14 Даниленко В.Г. Лісоруб у пустелі: Письменник і літературний процес. К.: Академвидав, 2008. – 352 с.
- 15 Деріда Жак. Письмо та відмінність. – К., 2004.
- 16 Еліаде Мірче. Священне і мирське. – К., 2001.
- 17 Еко Умберто. Роль читача. – Львів, 2004.
- 18 Жицінський Юзеф. Бог постмодерністів / Пер. з польськ. Андрія Величка. – Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2004. – XIX + 200с.
- 19 Зборовська Н.В. Психологія і літературознавство: Посібник. – К.: “Академвидав”, 2003. – 392 с.
- 20 Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. – Львів, 2004.
- 21 Ігнатенко М.А. Генезис сучасного художнього мислення. К.: Наук. думка, 1986.
- 22 Квіт С. Основи герменевтики: Навч. посіб. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003.
- 23 Кемпбел Джозеф. Герой із тисячею облич / Пер. з англ.. О.Мокровольського. – К.: «Альтернативи», 1999. – 392 с.
- 24 Кристева Юлія. Самі собі чужі. – К., 2004.
- 25 Кристева Юлія. Полілог. – К., 2004.
- 26 Курціус Е.Р. Європейська література і латинське Середньовіччя / Пер. з нім. – Львів: Літопис, 2007.
- 27 Куцепал С.В. Французька філософія другої половини ХХ століття: дискурс із префіксом “пост-”. – К.: ПАРАПАН, 2004. – 324 с.
- 28 Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття. – К., 1997.
- 29 Левінас Еманюель. Між нами: дослідження Думки-про-Іншого. – К., 1999.
- 30 Леш Скот. Соціологія постмодернізму. – Львів, 2003.
- 31 Меднікова Г.С. Мистецтво постмодернізму як фактор адаптації особистості: Монографія. – К.: НПУ ім. М.Драгоманова, 2001. – 240 с.
- 32 Мерло-Понті Моріс. Феноменологія сприйняття / Пер. з фр. О. Йосипенко, С. Йосипенка. – К.: Український Центр духовної культури, 2001. – 552 с.
- 33 Наєнко М. Інтим письменницької праці. – К.: Педагогічна преса, 2003 с.
- 34 Наливайко Дмитро. Компаративістика й історія літератури. – [Харків]: Акта, 2007.
- 35 Ніцше Ф. Народження трагедії // Ніцше Ф. Повне зібрання творів: Критично-наукове видання у 15 томах. – Т. 1. – Львів: Астролябія, 2004. – С. 9-128.
- 36 Нич Ричард. Світ тексту: постструктуралізм і літературознавство / Пер з польськ. Олена Галета. – Львів: Літопис, 2007. – 316 с.
- 37 Нові перспективи історіописання / За ред. П.Берка; Пер. з англ. – К.: Ніка-центр, 2004. – 392 с.
- 38 Ортега-і-Гасет Хосе. Вибрані твори. – К., 1994.
- 39 Пахаренко В.І. Українська поетика. – Черкаси: “Відлуння-Плюс” , 2002. – 320 с.
- 40 Перкінс Девід. Чи можлива історія літератури? / Перекл. з англ. А.Іщенко. – К.: Вид.

